

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Niende Udvidede Afdeling)

10. januar 2019*

»Personalesag – midlertidigt ansatte – artikel 2, litra c), i ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte – kontrakt på ubestemt tid – afskedigelse – brud på tillidsforholdet – ret til at blive hørt – bevisbyrde«

I sag T-160/17,

RY, tidligere midlertidigt ansat ved Europa-Kommissionen, først ved advokaterne J.-N. Louis og N. de Montigny, derefter ved J.-N. Louis,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen, ved G. Berscheid og L. Radu Bouyon, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående et søgsmål støttet på artikel 270 TEUF med påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 27. april 2016 om opsigelse af sagsøgerens kontrakt på ubestemt tid,

har

RETTEN (Niende Udvidede Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, S. Gervasoni (refererende dommer), og dommerne L. Madise, R. da Silva Passos, K. Kowalik-Bańczyk og C. Mac Eochaidh,

justitssekretær: fuldmægtig M. Marescaux,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 12. september 2018,

afsagt følgende

Dom

Sagens baggrund

- 1 Sagsøgeren, RY, tiltrådte tjenesten ved Europa-Kommissionen den 1. november 2014 som midlertidigt ansat i henhold til artikel 2, litra c), i ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i Den Europæiske Union (herefter »ansættelsesvilkårene«) inden for rammerne af en kontrakt på ubestemt tid.

* Processprog: fransk.

- 2 I overensstemmelse med artikel 2 og 3 i ansættelseskontrakten, der blev underskrevet af generaldirektøren for Kommissionens generaldirektorat for menneskelige ressourcer og sikkerhed den 11. december 2014, fungerede sagsøgeren fra den 1. november 2014 som vicekabinetschef for et kommissionsmedlem, og han blev placeret i lønklasse AD 12, løntrin 2.
- 3 I medfør af en tillægskontrakt til ansættelseskontrakten, som blev underskrevet den 2. oktober 2015 med virkning fra den 1. oktober samme år, blev sagsøgerens arbejdsopgaver ændret, således at han derefter besatte en stilling som ekspert i kommissionsmedlemmets kabinet, og han blev placeret i lønklasse AD 13, løntrin 2.
- 4 Ved afgørelse truffet af generaldirektøren for generaldirektorat for menneskelige ressourcer og sikkerhed den 27. april 2016 (herefter »den anfægtede afgørelse«) opsagde Kommissionen i medfør af ansættelsesvilkårenes artikel 47, litra c), nr. i), sagsøgerens midlertidige ansættelseskontrakt med virkning fra den 1. august 2016. Afgørelsen fastsatte en opsigelsesfrist på tre måneder for perioden fra den 1. maj 2016 til den 31. juli 2016, hvori sagsøgeren skulle stå til rådighed for et generaldirektorat. Idet der blev taget hensyn til sagsøgerens sygeorlov i løbet af opsigelsesfristen, udløb denne faktisk den 30. oktober 2016.
- 5 Den 27. juli 2016 indbragte sagsøgeren for den myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter ved Kommissionen, en klage over den anfægtede afgørelse i medfør af artikel 90, stk. 2, i vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union. Til støtte for klagen påberåbte sagsøgeren sig for det første en tilsidesættelse af artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) og for det andet en tilsidesættelse af ansættelsesvilkårenes artikel 2, litra c).
- 6 Hvad angik den angivelige tilsidesættelse af chartrets artikel 41 anførte sagsøgeren i sin klage, at den anfægtede afgørelse på ingen måde var begrundet, og at der var sket en tilsidesættelse af retten til at blive hørt. I klagens afsnit B med overskriften »Realiteten« anførte sagsøgeren bl.a. i punkt 1, at han ikke var blevet informeret om de begrundelser, der havde ført til, at hans kontrakt var blevet bragt til ophør, således at han ikke over for den myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter, havde været i stand til at fremføre grundene til, at den anfægtede afgørelse var behæftet med mangler. I punkt 2 i samme afsnit tilføjede sagsøgeren, at hverken det pågældende kommissionsmedlem eller nogen anden person havde informeret ham om et brud på tillidsforholdet.
- 7 Ved afgørelse af 28. november 2016 (herefter »afgørelsen om afslag på klagen«) afslog Kommissionens næstformand med ansvar for budget og menneskelige ressourcer, der handlede i egenskab af den myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter, sagsøgerens klage.
- 8 I denne afgørelse anførte den myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter, at forpligtelsen til at høre den berørte forud for en afskedigelse ikke gjaldt, når den afgørelse, der bragte kontrakten til ophør, var blevet truffet med den begrundelse, at der forelå et brud på tillidsforholdet, ligesom i det foreliggende tilfælde, der vedrørte en person, der var midlertidigt ansat på grundlag af ansættelsesvilkårenes artikel 2, litra c). Myndigheden fandt under alle omstændigheder, at argumentet om tilsidesættelse af retten til forsvar måtte forkastes, eftersom sagsøgeren havde været i stand til at gøre sine synspunkter gældende med hensyn til sin udtræden af kabinettet, navnlig på møder, der var blevet organiseret i september og december 2015.
- 9 Den myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter, fandt desuden, at den anfægtede afgørelse var behørigt begrundet. I denne henseende anførte den navnlig, at sagsøgeren ved flere lejligheder var blevet gjort opmærksom på, at hans præstation ikke var tilfredsstillende, og at muligheden for at bringe hans kontrakt til ophør var blevet nævnt mindst to gange under samtaler med dels kabinetschefen, dels kommissionsmedlemmet. Myndigheden tilføjede, at afgørelsen om afslaget på klagen gav sagsøgeren yderligere begrundelser.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 10 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 10. marts 2017 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.
- 11 Efter forslag fra Niende Afdeling har Retten i medfør af sit procesreglements artikel 28 besluttet at henvise sagen til behandling i en udvidet afdeling.
- 12 Efter forslag fra den refererende dommer har Retten (Niende Udvidede Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og har som led i en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse besluttet at opfordre parterne til at koncentrere deres indlæg om spørgsmålet om, hvorvidt anbringendet vedrørende en tilsidesættelse af retten til at blive hørt, der er sikret i chartrets artikel 41, stk. 2, er virksomt eller ej, og, såfremt dette anbringende er virksomt, om måderne for gennemførelsen af retten til at blive hørt, navnlig for så vidt angår de respektive roller for det pågældende kommissionsmedlem og den myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter.
- 13 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret mundtlige spørgsmål fra Retten i retsmødet den 12. september 2018.
- 14 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:
- Den anfægtede afgørelse annulleres.
 - Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 15 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Frifindelse.
 - Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Retlige bemærkninger

- 16 Sagsøgeren har gjort to anbringender gældende til støtte for søgsmålet. Det første anbringende vedrører en tilsidesættelse af retten til at blive hørt, som er sikret ved chartrets artikel 41, stk. 2, litra a). Det andet anbringende vedrører forvaltningens tilsidesættelse af begrundelsespligten, der er fastsat ved chartrets artikel 41, stk. 2, litra c).
- 17 Der skal først foretages en undersøgelse af anbringendet om tilsidesættelsen af retten til at blive hørt.
- 18 Til støtte for dette anbringende har sagsøgeren bl.a. gjort gældende, at ingen har informeret ham om et såkaldt brud på tillidsforholdet inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, og at Kommissionen ikke har fremlagt noget bevis til støtte for de samtaler, der angiveligt skal have fundet sted med kommissionsmedlemmet og kabinetschefen, navnlig i løbet af september og december 2015.
- 19 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter. Den har navnlig anført, at vedtagelsen af en afgørelse, der på grund af et brud på tillidsforholdet bringer en kontrakt indgået på grundlag af ansættelsesvilkårenes artikel 2, litra c), til ophør, ikke forudsætter, at den berørte høres på forhånd, og at kommissionsmedlemmet og kabinetschefen under alle omstændigheder havde hørt sagsøgeren ved flere lejligheder inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.

Spørgsmålet, om anbringendet vedrørende en tilsidesættelse af retten til at blive hørt, som er sikret ved chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), er virksomt

- 20 Chartrets artikel 41 med overskriften »Ret til god forvaltning« har følgende ordlyd:
- »1. Enhver har ret til at få sin sag behandlet uvildigt, retfærdigt og inden for en rimelig frist af Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer.
2. Denne ret omfatter navnlig:
- a) retten for enhver til at blive hørt, inden der træffes en individuel foranstaltning over for ham eller hende, som måtte berøre vedkommende negativt.«
- 21 Det skal konstateres, at denne bestemmelse, som det følger af selve dens ordlyd, finder generel anvendelse (dom af 22.11.2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, præmis 84).
- 22 Domstolen har også løbende fastholdt betydningen af retten til at blive hørt og dens meget betydelige omfang i Den Europæiske Unions retsorden ved at fastslå, at denne ret bør finde anvendelse i enhver procedure, som kan udmunde i en bebyrdende afgørelse (jf. dom af 22.11.2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, præmis 85 og den deri nævnte retspraksis).
- 23 I henhold til Domstolens praksis foreligger der en pligt til at iagttage retten til at blive hørt, selv om de relevante regelsæt ikke udtrykkeligt foreskriver en sådan formalitet (jf. dom af 22.11.2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, præmis 86 og den deri nævnte retspraksis).
- 24 Retten til at blive hørt garanterer enhver muligheden for på en hensigtsmæssig og effektiv måde at tilkendegive sit synspunkt under den administrative procedure, og inden der vedtages nogen afgørelse, som kan berøre vedkommendes interesser negativt (jf. dom af 22.11.2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, præmis 87 og den deri nævnte retspraksis).
- 25 Denne ret har navnlig til formål, for at sikre en effektiv beskyttelse af den berørte person, at denne kan rette en fejl eller gøre sådanne forhold vedrørende sin personlige situation gældende, som taler for, at afgørelsen træffes, ikke træffes eller træffes med et nærmere bestemt indhold (dom af 11.12.2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, præmis 37).
- 26 Retten til at blive hørt indebærer ligeledes, at forvaltningen tager ethvert nødvendigt hensyn til de af den pågældende således fremlagte bemærkninger ved, med omhu og upartiskhed, at undersøge alle de relevante elementer i den foreliggende sag (jf. dom af 22.11.2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, præmis 88 og den deri nævnte retspraksis).
- 27 Den nævnte ret skal således gøre det muligt for forvaltningen at oplyse sagen med henblik på at træffe en afgørelse med fuldt kendskab til sagen og at angive en tilstrækkelig begrundelse for afgørelsen, således at den berørte i givet fald kan udøve sin søgsmålsadgang (jf. analogt dom af 11.12.2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, præmis 59).
- 28 Endelig skal spørgsmålet om, hvorvidt retten til at blive hørt rent faktisk er blevet tilsidesat, undersøges ud fra bl.a. de retsregler, som gælder på det pågældende område (jf. dom af 9.2.2017, M., C-560/14, EU:C:2017:101, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 29 I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at den anfægtede afgørelse, hvorved sagsøgerens kontrakt som midlertidigt ansat opsiges, udgør en individuel foranstaltning, der er truffet over for sidstnævnte, som berører ham negativt, som omhandlet i chartrets artikel 41, stk. 2, litra a).

- 30 Kommissionen har imidlertid fremhævet den særlige rolle for personer, der udøver deres hverv i kommissionsmedlemmers kabinetter. Den har gjort gældende, at for så vidt som disse personer skal have kommissionsmedlemmets tillid, hvilket medlem de er knyttet til, forudsætter vedtagelsen af en afgørelse, der med den begrundelse, at der foreligger et brud på tillidsforholdet, bringer en kontrakt indgået på grundlag af ansættelsesvilkårenes artikel 2, litra c), til ophør, ikke, at den berørte høres på forhånd.
- 31 I denne henseende er det korrekt, at et medlem af Kommissionen råder over et kabinet, der er sammensat af medarbejdere, som er dennes personlige rådgivere. Ansættelsen af disse medarbejdere finder sted intuitu personae, dvs. på en udpræget skønsmæssig måde, idet de pågældende udvælges såvel på grund af deres faglige og moralske kvaliteter som på grund af deres evne til at tilpasse sig vedkommende kommissionsmedlems egne metoder og hele kabinettets metoder (dom af 11.7.2006, Kommissionen mod Cresson, C-432/04, EU:C:2006:455, præmis 130).
- 32 Den vide skønsmæssige beføjelse, som kommissionsmedlemmet råder over ved valget af sine medarbejdere, er navnlig begrundet i den særlige karakter af de funktioner, som udøves i et kommissionsmedlems kabinet, og i nødvendigheden af at bevare gensidige tillidsforhold mellem kommissionsmedlemmet og dennes medarbejdere (jf. i denne retning og analogt dom af 29.4.2004, Parlamentet mod Reynolds, C-111/02 P, EU:C:2004:265, præmis 51).
- 33 Den særlige karakter af de funktioner, som udøves i et kommissionsmedlems kabinet, og nødvendigheden af at bevare gensidige tillidsforhold må dog ikke fratage den berørte medarbejder retten til at blive hørt inden vedtagelsen af en afgørelse, der ensidigt opsiger dennes kontrakt med den begrundelse, at der foreligger et brud på tillidsforholdet.
- 34 Det skal nemlig for det første bemærkes, at den berørtes ret til at blive hørt inden vedtagelsen af enhver individuel afgørelse, som berører vedkommende negativt, er udtrykkeligt fastslået ved bestemmelserne i chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), der siden den 1. december 2009, som er datoen for Lissabontraktatens ikrafttræden, har haft samme juridiske værdi som traktaterne. For så vidt som Kommissionen har påberåbt sig praksis fra Retten eller Retten for EU-personalesager, hvorefter den berørte, når en afgørelse om afskedigelse begrundes i tab af tillid, ikke har nogen garanti for at blive hørt under den administrative procedure (dom af 24.2.2010, P mod Parlamentet, F-89/08, EU:F:2010:11, præmis 31-33, af 7.7.2010, Tomas mod Parlamentet, F-116/07, F-13/08 og F-31/08, EU:F:2010:77, præmis 100 og 101, og af 24.10.2011, P mod Parlamentet, T-213/10 P, EU:T:2011:617, præmis 43), bemærkes, som Personaleretten tidligere har udtalt, at der fra dette tidspunkt skal tages hensyn til chartrets bestemmelser, der har samme retlige værdi som traktaterne (dom af 12.12.2013, CH mod Parlamentet, F-129/12, EU:F:2013:203, præmis 37, og af 22.5.2014, CU mod EØSU, F-42/13, EU:F:2014:106, præmis 37).
- 35 For det andet skal det tilføjes, at overholdelsen af retten til at blive hørt er så meget desto mere nødvendig, når der er tale om opsigelse af en midlertidigt ansats kontrakt på ubestemt tid, som er sket på administrationens initiativ, som en sådan foranstaltning, hvor begrundet den end måtte være, udgør en retsakt med alvorlige konsekvenser for den berørte, som mister sin stilling, og hvis karriere kan blive påvirket negativt i flere år (jf. i denne retning dom af 8.10.2015, DD mod FRA, F-106/13 og F-25/14, EU:F:2015:118, præmis 95).
- 36 For det tredje forholder det sig således, at det, når det er tilsigtet, at der skal ske afskedigelse af en ansat, der udøver sit hverv i et kommissionsmedlems kabinet, på grund af et brud på tillidsforholdet, med hensyn til hvilken grund kommissionsmedlemmet har en vid skønsbeføjelse, er god forvaltningsskik, at den berørte forud herfor informeres om den tilsigtede afskedigelsesforanstaltning og kan fremkomme med sine bemærkninger med henblik på f.eks. at rette en eventuel fejl, imødegå en mulig misforståelse eller gøre forhold vedrørende hans erhvervs-mæssige eller personlige situation gældende.

- 37 For det fjerde bemærkes, at kommissionsmedlemmet, navnlig når bruddet på tillidsforholdet skyldes det pågældende medlems værdidomme over medarbejderen, efter at denne medarbejder har været i stand til at fremsætte sine bemærkninger, kunne finde, at tillidsforholdet, når alt kom til alt, ikke var brudt.
- 38 Desuden bemærkes, at selv om det ikke påhviler den myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter, at sætte sin vurdering i stedet for det pågældende kommissionsmedlems, hvad angår spørgsmålet om der foreligger et brud på tillidsforholdet, skal denne myndighed ikke desto mindre først undersøge, om fraværet eller tabet af et tillidsforhold faktisk er blevet påberåbt, derefter sikre sig den materielle rigtighed af de faktiske omstændigheder (jf. i denne retning dom af 22.5.2014, CU mod EØSU, F-42/13, EU:F:2014:106, præmis 41) og til sidst, henset til den fremførte begrundelse, sikre sig, at anmodningen om opsigelse ikke er behæftet med en tilsidesættelse af grundlæggende rettigheder (jf. i denne retning dom af 12.12.2013, CH mod Parlamentet, F-129/12, EU:F:2013:203, præmis 41) eller endog magtfordrejning. I denne sammenhæng kan myndigheden, henset til de oplysninger, som den berørte har indgivet, bl.a. komme frem til, at særlige omstændigheder begrundes, at der kan overvejes andre foranstaltninger end en afskedigelse, f.eks. at den berørte placeres i en anden stilling inden for Kommissionen.
- 39 For det femte skal det fremhæves, at Kommissionen ikke har grundlag for at påberåbe sig dom af 29. april 2004, Parlamentet mod Reynolds (C-111/02 P, EU:C:2004:265), til støtte for det synspunkt, at der ikke er en forpligtelse til at høre sagsøgeren forud for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse. Omstændighederne i den foreliggende sag er nemlig forskellige fra dem, der forelå i den sag, der gav anledning til den dom, idet denne vedrørte faktiske omstændigheder, der lå forud for chartrets ikrafttræden. Den anfægtede afgørelse i denne sag var i øvrigt en afgørelse, hvorved den midlertidige tjeneste for en tjenestemand ved Europa-Parlamentet, som udøvede funktionerne som generalsekretær for en politisk gruppe, blev bragt til ophør, og hvorved denne tjenestemand blev genindsat i sit oprindelige generaldirektorat, og ikke en afgørelse om afskedigelse af en midlertidigt ansat.
- 40 Det følger af det ovenstående, at der i modsætning til det af Kommissionen anførte ikke kan vedtages en afgørelse om opsigelse af en kontrakt på ubestemt tid for en midlertidigt ansat, som er ansat i henhold til ansættelsesvilkårenes artikel 2, litra c), på grund af et brud på tillidsforholdet, uden at denne ansattes ret til at blive hørt, som er sikret ved chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), er blevet overholdt forud herfor.
- 41 Sagsøgeren kan således påberåbe sig, at retten til at blive hørt er blevet tilsidesat i denne sag.
- 42 Det skal herefter vurderes, om sagsøgerens ret til at blive hørt er blevet tilsidesat.

Spørgsmålet, om retten til at blive hørt er blevet tilsidesat

- 43 Sagsøgeren har gjort gældende, at han ikke blev hørt, inden den anfægtede afgørelse blev truffet. Han har anført, at ingen har informeret ham om et såkaldt brud på tillidsforholdet inden opsigelsen af hans kontrakt. Han har ikke modtaget noget dokument om, at han varetog sine funktioner utilfredsstillende, eller om, at der var problemer med hans arbejdsindsats eller adfærd. Han har gjort gældende, at Kommissionen ikke har ført bevis for, at de diskussioner, der er omtalt i svarskriftets punkt 28-36, har fundet sted med kommissionsmedlemmet og kabinetschefen, navnlig for så vidt angår møderne den 3. september og den 14. december 2015. Han har tilføjet, at han anfægter det af Kommissionen anførte i denne henseende.
- 44 Kommissionen har gjort gældende, at sagsøgeren er blevet hørt ved adskillige lejligheder, inden den anfægtede afgørelse blev vedtaget. Sagsøgeren, der oprindeligt blev ansat som vicekabinetschef, havde vanskeligheder ved at tilpasse sig den institutionelle ramme og ved at udøve sine funktioner i forhold til sikkerhed, som var et prioriteret område for kommissionsmedlemmets portefølje, hvilket

kabinetschefen og kommissionsmedlemmet diskutererede med sagsøgeren ved flere lejligheder. Den 3. september 2015 fandt der et møde sted mellem kabinetschefen og sagsøgeren, hvorunder sidstnævntes udtræden af kabinettet blev overvejet. Dette møde blev fulgt op af en samtale med kommissionsmedlemmet om samme emne. Kommissionen har fremhævet, at sagsøgeren i oktober 2015 blev tilbudt en stilling som ekspert, således at det var muligt for ham at fortsætte med at arbejde i kabinettet. Den 14. december 2015 blev sagsøgeren indkaldt af kabinetschefen, og spørgsmålet om hans udtræden blev drøftet mere konkret. Sagsøgeren kunne på ny gøre sine synspunkter gældende og kunne diskutere disse personligt med kommissionsmedlemmet igen på et senere møde. På trods af kabinettets initiativer, forbedrede sagsøgeren ikke sine resultater. Af denne grund besluttede kommissionsmedlemmet i april 2016 at gøre tiltag til at opsige sagsøgerens kontrakt med den begrundelse, at tillidsforholdet var blevet brudt.

- 45 Det bemærkes, at når en afgørelse kun kan træffes under overholdelse af retten til at blive hørt, skal den berørte være i stand til effektivt at fremkomme med sit synspunkt vedrørende den tilsigtede foranstaltning inden for rammerne af en skriftlig eller mundtlig udveksling, som den myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter, har indledt, og bevisbyrden med hensyn til udvekslingen påhviler myndigheden (jf. i denne retning dom af 6.12.2007, Marcuccio mod Kommissionen, C-59/06 P, EU:C:2007:756, præmis 47, og af 3.6.2015, BP mod FRA, T-658/13 P, EU:T:2015:356, præmis 54). Det var således med urette, at Kommissionen i duplikken anførte, at bevisbyrden påhvilede sagsøgeren for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt denne var blevet hørt, inden den anfægtede afgørelse blev vedtaget.
- 46 I det foreliggende tilfælde skal det konstateres, at Kommissionen ikke har ført bevis for, at sagsøgeren er blevet sat i stand til effektivt at fremkomme med sit synspunkt vedrørende den tilsigtede foranstaltning inden for rammerne af en skriftlig eller mundtlig udveksling.
- 47 Selv om Kommissionen har anført, at der fandt samtaler sted mellem på den ene side kommissionsmedlemmet og kabinetschefen og på den anden side sagsøgeren, og selv om det antages, at sådanne samtaler kan være af en sådan art, at de gør det muligt for den berørte effektivt at fremkomme med sit synspunkt vedrørende den tilsigtede foranstaltning som omhandlet i præmis 45 ovenfor, har Kommissionen nemlig ikke ført dette bevis, når sagsøgeren har anfægtet det af Kommissionen anførte. Kommissionen har f.eks. ikke fremlagt nogen noter eller e-mails eller noget vidneudsagn. Den har i øvrigt heller ikke anført, at tabet af tillid og opsigelsen af kontrakten af denne grund var blevet drøftet med sagsøgeren på møderne i september og december 2015.
- 48 Selv om det, således som Kommissionen har gjort gældende, er korrekt, at den retspraksis, der er nævnt i præmis 45 ovenfor, ikke kræver, at der har fundet en høring sted, og at den nævnte høring er genstand for en rapport eller et referat, for at retten til at blive hørt er overholdt, forholder det sig ikke desto mindre således, at det, når den midlertidigt ansatte som i det foreliggende tilfælde bestrider at være blevet hørt, tilkommer Kommissionen at føre bevis for, at den berørte har været i stand til at fremkomme med sine bemærkninger til Kommissionens hensigt om at opsige dennes kontrakt under påberåbelse af et brud på tillidsforholdet. Det forhold, som Kommissionen har fremhævet, at kommissionsmedlemmernes kabinetter er små enheder, gør det i øvrigt ikke i sig selv muligt at lægge til grund, at det er godtgjort, at en ansat, der varetager funktioner i et af disse kabinetter, er blevet hørt på behørig vis, inden den pågældende er blevet genstand for en afgørelse om afskedigelse. Endelig bemærkes, at det, selv om sagsøgeren ikke, således som Kommissionen har gjort gældende, har anført nogen forklaring eller begrundelse for møderne i september og december 2015, er tilstrækkeligt at konstatere, at han har anfægtet det af Kommissionen anførte om, at han på disse møder blev hørt på behørig vis, og at det ikke er muligt at tilføre Kommissionens generelle udsagn en forrang frem for den anden parts benægtelser (jf. i denne retning dom af 6.12.2007, Marcuccio mod Kommissionen, C-59/06 P, EU:C:2007:756, præmis 69 og 70).

- 49 Hvad angår det spørgsmål, som Kommissionen har stillet om, hvorvidt sagsøgeren er berettiget til og har grundlag for at kritisere det forhold, at der ikke er blevet udarbejdet en udtalelse ved prøvetidens udløb, er det i øvrigt tilstrækkeligt at konstatere, at dette spørgsmål ikke har nogen betydning for konklusionen om, at Kommissionen ikke har ført beviset for, at sagsøgerens ret til at blive hørt er blevet respekteret.
- 50 Det følger af det ovenstående, at sagsøgerens ret til at blive hørt inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, er blevet tilsidesat.

Konsekvenserne af, at retten til at blive hørt er blevet tilsidesat

- 51 Det følger af fast retspraksis, at en tilsidesættelse af retten til at blive hørt kun medfører, at den afgørelse, der er blevet truffet ved afslutningen af den omhandlede administrative procedure, skal annulleres, hvis denne procedure kunne føre til et andet resultat, såfremt denne ulovlighed ikke havde foreligget (dom af 10.9.2013, G. og R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, præmis 38, og af 24.4.2017, HF mod Parlamentet, T-584/16, EU:T:2017:282, præmis 157; jf. ligeledes dom af 9.9.2015, De Loecker mod EEAS, F-28/14, EU:F:2015:101, præmis 127 og den deri nævnte retspraksis).
- 52 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren gjort gældende, at han, hvis han var blevet hørt inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, kunne have været informeret om de klagepunkter, der blev foreholdt ham, kunne have gjort sine bemærkninger gældende og kunne have fremlagt de e-mails, der godtgjorde, at de begrundelser, som Kommissionen havde fremført, ikke havde grundlag. Han har anført, at de klagepunkter, som Kommissionen har fremført for at begrunde den anfægtede afgørelse, er subjektive oplysninger, som efter deres art kunne være blevet ændret, hvis han var blevet hørt.
- 53 I denne henseende fremgår det i det væsentlige af afgørelsen om afslaget på klagen, at bruddet på tillidsforholdet mellem sagsøgeren og det pågældende kommissionsmedlem havde sin kilde i »[sagsøgerens] vanskeligheder ved at tilpasse sig Kommissionens institutionelle ramme og ved at udøve sine funktioner i forhold til den prioritet, som sikkerheden udgør«. I henhold til ordlyden af afgørelsen om afslag på klagen »har [sagsøgeren] ikke været i stand til at rådgive [kommissionsmedlemmet] i dennes opgaver og navnlig til at udarbejde en strategi for medborgerskabet«.
- 54 Sådanne konstateringer, der er formuleret meget generelt, vurderer den måde, hvorpå sagsøgeren har arbejdet, idet de er støttet både på objektive oplysninger og på værdidomme. Hvad navnlig angår sidstnævnte, kan disse imidlertid, således som sagsøgeren med rette har fremhævet, på grund af deres subjektive karakter efter deres art ændres i forbindelse med en udveksling med den berørte (jf. i denne retning og analogt dom af 18.9.2015, Wahlström mod Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, præmis 28). Uanset de omhandlede vurderingers grad af subjektivitet har Kommissionen desuden, idet den ikke har givet sagsøgeren nogen mulighed for at tilkendegive sit synspunkt, frataget sagsøgeren en chance for at påvise, at en anden vurdering af dennes måde at arbejde på var mulig, og således at forsøge at genetablere tillidsforholdet mellem kommissionsmedlemmet og denne. Hvis sagsøgeren var blevet hørt, ville denne nemlig have kunnet fremkomme med bemærkninger om sin måde at arbejde på eller om sin personlige eller faglige situation, hvilke bemærkninger ville kunne føre til, at den kritik, som han var genstand for, blev opfattet anderledes.
- 55 Dette gælder så meget desto mere som det pågældende kommissionsmedlem, således som det er blevet anført i præmis 32 og 36 ovenfor, har en vid skønsbeføjelse ved valget af sine medarbejdere, der ansættes på grundlag af ansættelsesvilkårenes artikel 2, litra c), hvilket tillægger denne en betydelig bredde både i forhold til at afskedige de nævnte medarbejdere og i forhold til at opgive et sådant forslag.

- 56 Hvis det under omstændighederne i den foreliggende sag blev fastholdt, at den myndighed, der er beføjet til at indgå ansættelseskontrakter, nødvendigvis ville have vedtaget den samme afgørelse, hvis sagsøgeren var blevet sat i stand til på behørig måde under den administrative procedure at give udtryk for sit synspunkt, ville det fratage den grundlæggende ret til at blive hørt, der er fastslået i chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), sit indhold, eftersom selve indholdet af denne ret indebærer, at den berørte har mulighed for at påvirke den omhandlede beslutningsproces (jf. i denne retning dom af 14.9.2011, Marcuccio mod Kommissionen, T-236/02, EU:T:2011:465, præmis 115, og af 5.10.2016, ECDC mod CJ, T-395/15 P, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:598, præmis 80).
- 57 Hvad endelig angår det argument, som Kommissionen har fremført i svarskriftet, og hvorefter sagsøgeren ikke havde været berettiget til på et senere stadium af den omtvistede procedure at fremlægge de e-mails, som er nævnt i stævningen, hvis det antages, at de findes, og at de har det indhold, som sagsøgeren tillægger dem, bemærkes, dels at sagsøgeren ikke har fremlagt disse e-mails for Retten, dels at det forhold, at de nævnte e-mails eventuelt ville skulle afvises af Retten, ikke har nogen indflydelse på den mulighed, som sagsøgeren, hvis han var blevet hørt, ville have haft for at fremlægge disse e-mails eller under alle omstændigheder alle andre nyttige oplysninger under den administrative procedure for at forsøge at undgå, at den tilsigtede afgørelse om afskedigelse blev truffet.
- 58 Under disse omstændigheder kan det ikke udelukkes, at afskedigelsesproceduren havde kunnet føre til et andet resultat, hvis sagsøgeren var blevet hørt på behørig vis.
- 59 Det følger af det ovenstående, at anbringendet vedrørende en tilsidesættelse af retten til at blive hørt, som er sikret ved chartrets artikel 41, stk. 2, litra a), skal tages til følge.
- 60 Den anfægtede afgørelse skal følgelig annulleres, uden at det er nødvendigt at undersøge det andet anbringende, som sagsøgeren har fremført, og som vedrører en tilsidesættelse af begrundelsespligten.

Sagsomkostninger

- 61 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. Kommissionen har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagsomkostningerne i overensstemmelse med sagsøgerens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Niende Udvidede Afdeling):

- 1) Kommissionens afgørelse af 27. april 2016 om opsigelse af RY's kontrakt på ubestemt tid annulleres.**
- 2) Europa-Kommissionen betaler sagsomkostningerne.**

Gervasoni

Madise

da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk

Mac Eochaidh

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. januar 2019.

Underskrifter